

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/27/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322200130
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:8322200130.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej v právnej veci A. B. nar. X.XX.XXXX prihlásenej k trvalému pobytu v C., B. D. E. XXX, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, na návrh navrhovateľa A. C. nar. X.X.XXXX bývajúceho v F. G. B. H. E. XXXX/XXX za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Košice so sídlom v Košiciach na Mojmírovej ulici č. 5 v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie opatrovníka o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava č.k. 12Ps/1/2022-27 zo dňa 1.4.2022 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zastavil konanie o návrhu navrhovateľa o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony A. B..

Právne vec posúdil v zmysle § 25, § 26 ods. 1, § 235 ods. 1, 2, 3, § 32, § 57 CMP. Zastavenie konania odôvodnil tým, že navrhovateľ sa domáhal obmedzenia spôsobilosti na právne úkony A. B.. Z dôvodu neúplnosti návrhu, ho súd prvej inštancie vyzval na predloženie dôkazu a to lekárskej správy o zdravotnom stave osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Konštatoval, že navrhovateľ neuviedol žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podanie jeho návrhu, ani nepredložil žiaden dôkaz na preukázanie jeho tvrdení. Uviedol, že navrhovateľ sa odvolával na zlý zdravotný stav posudzovanej, ktorý však nijak nekonkretizoval, neuviedol skutočnosti, príp. správanie osoby, ktoré by viedli k záveru o psychickej poruche. Súd prvej inštancie zdôraznil, že subjektívne konštatovanie navrhovateľa o tom, že niekto trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, nemôže založiť opodstatnenosť takéhoto návrhu. Zdôraznil, že postup súdu podľa § 235 ods. 2 CMP je fakultatívny a závislý na posúdení konkrétnych okolností prípadu. Jeho účelom je predovšetkým zabrániť šikanóznym a účelovým návrhom v konaniach o spôsobilosti na právne úkony z dôvodu, že rozhodnutia v týchto konaniach môžu predstavovať výrazný zásah do práv fyzickej osoby. Postup podľa § 235 ods. 2 CMP považoval za legitímny za účelom preukázania opodstatnenosti návrhu. Nemohol opomenúť ani to, že navrhovateľ nepreukázal splnenie zákonných predpokladov v zmysle § 235 ods. 1 CMP. Uviedol, že manželstvo navrhovateľa a posudzovanej bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 21C/346/2015-19 zo dňa 6.10.2015. Z toho titulu ho nemožno považovať za blízku osobu a zo strany navrhovateľa nebol preukázaný právny záujem na veci. Z dôvodov vyššie uvedených v zmysle § 235 ods. 3 CMP konanie vo veci návrhu navrhovateľa o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovanej zastavil.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ v zmysle § 62 ods. 1 CMP a § 365 ods. 1, písm. b), e) a h) CSP, v ktorom uviedol, že predmetom tohto konania

nie je konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie opatrovníka. Žiadal konať o neplatnosť právneho úkonu v zmysle § 99 CMP, a tým zrušiť rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 21C/463/2015-19 zo dňa 6.10.2015 ako nezákonný pre procesnú nespôsobilosť posudzovanej v roku 2015. Ako listinný dôkaz predložil vyhlásenie posudzovanej zo dňa 9.7.2015. Podaním zo dňa 6.3.2022 žiadal konať v zmysle ustanovenia § 26 ods. 2 CMP, pretože splnenie povinnosti uvedenej v § 26 ods. 1 CMP je spojené s nepomernými ťažkosťami získať lekársku správu. V zmysle § 235 ods. 2 CMP je uvedená možnosť a nie zákonná povinnosť predložiť lekársku správu. Taktiež namietal, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, že z titulu rozvodu manželstva nie je legitímnou osobou, ktorá má na veci právny záujem. Opätovne poukázal na ustanovenie § 99 CMP, v ktorom je zákonom dané, že je legitímnou osobou, ktorá je oprávnená pre takéto podanie návrhu a zároveň osobou, ktorá preukazuje právny záujem v konaní o rozvod manželstva. Za porušenie zákona považuje aj skutočnosť, že súd prvej inštancie neuviedol žiadne vyjadrenie prokurátora vo veci. Uviedol, že po smrti dcéry I. bol v bydlisku posudzovanej v B. D.. Byt, v ktorom sa mala zdržiavať posudzovaná v B. D. E. XXX, je prázdny, čiže táto adresa nie je aktuálna. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako nezákonné a vrátil ho na nové konanie súdu prvej inštancie s tým, že bude preskúmaný zdravotný stav posudzovanej v čase pred podaním jej návrhu na rozvod.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Rožňava vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne a zákonné. Z hľadiska vyhodnotenia navrhovateľových podaní doručených súdu mal za to, že v zmysle ustanovenia § 124 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP boli tieto podania správne vyhodnotené ako návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, keďže navrhovateľ opakovane poukazoval práve na ustanovenia upravujúce tento druh konania (§ 235 ods. 1, ods. 2 CMP). Zdôrazňoval, že A. B. konala a koná v stave psychického ochorenia a napokon uviedol, že nezabezpečenie lekárskej správy, ako jedného z relevantných podkladov, ktoré súd môže v tomto druhu konania od navrhovateľa vyžadovať, nie je z jeho strany možné a jej zabezpečenie je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou. Konštatoval, že z obsahu jednotlivých podaní navrhovateľa možno vyvodiť, že ich cieľom je dosiahnuť obmedzenie spôsobilosti posudzovanej A. B. na právne úkony v súvislosti s navrhovateľom uvádzanou duševnou poruchou a neschopnosťou žiť samostatne. Uvedené skutočnosti následne spája s potrebou zrušenia rozsudku sp. zn. 21C/463/2015 (rozsudok o rozvode manželstva) a „pozastavenia“ uznesení č.k. 11C/386/2015-195 a 9C/17/2018-64. Poukázal na to, že pokiaľ ide o zastavenie konania začatého na základe návrhu navrhovateľa, súd prvej inštancie postupoval v súvislosti s nespĺnením jednej z procesných podmienok vyplývajúcich z ustanovení CMP vo vzťahu k tomuto druhu konania, ide najmä o nepredloženie lekárskej správy, ktorú súd v zmysle § 235 ods. 2 CMP môže od navrhovateľa požadovať. Zastavenie konania bolo opodstatnené aj z dôvodu absencie skutočností odôvodňujúcich zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné. Zdôraznil, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony predstavuje zásah do práv konkrétnej osoby a je preto nevyhnutné, aby potreba takéhoto zásahu bola náležite zdôvodnená a vychádzala z konkrétnych skutočností. Z obsahu podaní navrhovateľa však zdôvodnenie tohto zásahu nevyplýva, pričom navrhovateľ poukazuje len na potrebu zrušenia rozsudku, ktorým bolo rozvedené jeho manželstvo a nie je ani dostatočne zrejmé, čo týmto návrhom navrhovateľ sleduje, teda čo je zámerom navrhovaného obmedzenia spôsobilosti A. B. na právne úkony. K nesprávnej aplikácii ustanovenia § 99 CMP považoval za potrebné uviesť, že predmetné ustanovenie upravuje situáciu, keď počas prebiehajúceho konania o rozvode, v rámci ktorého už došlo k vyhláseniu rozsudku, ktorý však ešte nenadobudol právoplatnosť, dôjde k strate procesnej subjektivity jedného z manželov, t.j. v prípade fyzickej osoby k jej smrti. Táto skutočnosť sa v takom prípade stáva pravým dôvodom zániku manželstva, čo má za následok potrebu zrušiť už vyhlásený rozsudok, ktorým sa manželstvo rozvádza. Predmetné ustanovenie, ako dôvod pre zrušenie rozsudku o rozvode manželstva neupravuje obmedzenie procesnej spôsobilosti (spôsobilosti na právne úkony), ktorú si navrhovateľ, podľa všetkého, nesprávne zamieňa s pojmom procesná subjektivita. V prípade, ak zámerom navrhovateľa bola snaha dosiahnuť zrušenie rozsudku, ktorým bolo rozvedené jeho manželstvo, poznamenal, že v zmysle ustanovenia § 74 CMP platí, že proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že manželstvo sa rozvádza, nie je prípustná žaloba na obnovu konania, ani dovolanie. Z toho vyplýva, že rozsudok, ktorým sa manželstvo rozvádza, možno napadnúť len riadnym opravným prostriedkom, a to odvolaním. Má za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony správne vyhodnotil, že neboli splnené procesné podmienky pre pokračovanie v konaní, na základe čoho bolo potrebné konanie zastaviť.

Podaním zo dňa 17.5.2022 prokurátor Krajskej prokuratúry Košice oznámil, že preberá vstup do konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osoby A. B..

Navrhovateľ vo vyjadrení k vyjadreniu prokurátora Okresnej prokuratúry Rožňava uviedol, že žalobné návrhy boli podávané výlučne v zmysle § 99 CMP pre procesnú subjektivitu. Podľa jeho názoru strata procesnej subjektivity nenastáva iba smrťou, je to iba jeden z možných dôvodov. Cieľom nie je a nebolo dosiahnuť obmedzenie procesnej spôsobilosti do budúcnosti. Zopakoval, že trvá na aplikácii § 99 CMP v procesnej subjektivite v roku 2015 a roky predtým, k čomu priložil aj listinné dôkazy. Tvrdí, že strata procesnej subjektivity A. B. nastala už pred podaním návrhu na rozvod, a to zo zdravotných dôvodov. To je aj dôvodom na zrušenie súdmi vydaných rozsudkov a uznesení od roku 2015. Uviedol, že súdy obštrukciami zámerne prekrúcajú skutočnosť s poukazom na § 235 ods. 1 a 2 CMP, podľa ktorých má predložiť lekársku správu a má sa riešiť právny stav do budúcnosti, čo však nebolo jeho návrhom. K vyjadreniu prokuratúry, že podľa ustanovenia § 74 a § 76 CMP je možné rozhodnutie napadnúť len odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom uviedol, že podľa jeho názoru ide o krivenie zákona a ohýbanie práva. Navrhol odvolaciemu súdu konať v zmysle podaného odvolania zo dňa 16.4.2022.

Konania o spôsobilosti na právne úkony sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 99 CMP, ak jeden z manželov stratí procesnú subjektivitu skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd konanie zastaví; ak bol vydaný rozsudok, súd ho uznesením zruší a konanie zastaví.

Podľa § 235 ods. 1 CMP, ak návrh na začatie konania podáva ten, kto má na veci právny záujem, je náležitosťou návrhu aj opísanie skutočností odôvodňujúcich oprávnenie na podanie návrhu.

Podľa § 235 ods. 2 CMP, súd môže navrhovateľovi podľa odseku 1 alebo navrhovateľovi, ktorým je blízka osoba, uložiť, aby v lehote, ktorú mu určí, predložil lekársku správu o zdravotnom stave osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná.

Podľa § 235 ods. 3 CMP, ak navrhovateľ správu v lehote podľa odseku 2 nepredloží, súd konanie zastaví.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 CSP a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd je toho presvedčenia, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli nepochybne preukázané

všetky okolnosti podstatné pre rozhodnutie o zastavení konania, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Odvolací súd tiež poznamenáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd uvádza, že v zmysle § 26 CMP je povinnosťou navrhovateľa pripojiť k návrhu listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva. V mimosporovom procese, ktorý kladie zvýšený dôraz na procesnú aktivitu súdu, v prípade, že splnenie uvedenej povinnosti je spojené s nepomernými ťažkosťami, bude postačovať, ak navrhovateľ v návrhu tieto listiny označí. V posudzovanom prípade navrhovateľ ani po výzve súdu prvej inštancie okrem zápisnice z pojednávania zo dňa 6.10.2015, neuviedol rozhodujúce skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podaný návrh, ani nepredložil žiaden dôkaz na preukázanie jeho tvrdení. Preto mu súd prvej inštancie v zmysle § 235 ods. 2 CMP uložil, aby v lehote 20 dní predložil lekársku správu o zdravotnom stave osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Navrhovateľ lekársku správu nepredložil s tým, že z písomného oznámenia ošetrojúcej lekárky posudzovanej zo dňa 20.3.2018 vyplýva, že potvrdenie o zdravotnom stave pacientky vydá len s jej súhlasom, čo v danom prípade nemá. Predložil aj vyhlásenie posudzovanej zo dňa 9.7.2015, z ktorého vyplýva, že si neželá, aby boli jej manželovi (navrhovateľovi) podávané informácie o jej zdravotnom stave. Odkazujúc tak na § 235 ods. 2 CMP žiadal, aby súd upustil od tejto povinnosti predložiť lekársku správu, ktorú nie je možné získať. Zdôraznil, že je legitímnou osobou pre podanie takého návrhu a zároveň osobou, ktorá tým preukazuje právny záujem. Navrhovateľ tak neuviedol žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podaný návrh, ani nepredložil žiaden dôkaz na preukázanie svojich tvrdení. K tomu odvolací súd dodáva, že v zmysle § 235 ods. 2 CMP, po dôkladnom zvážení, či návrh obsahuje opísanie skutočností odôvodňujúcich oprávnenie na podanie návrhu, súd môže uložiť povinnosť, aby predložil lekársku správu o zdravotnom stave osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, čiže ide len o možnosť a nie povinnosť, ale keď už túto povinnosť uloží, jej nesplnenie je v zmysle § 235 ods. 3 CMP sankcionované zastavením konania. Z obsahu spisu je zrejmé, že navrhovateľ neuviedol žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podaný návrh, ani nepredložil žiaden dôkaz na preukázanie svojich tvrdení. Poukázal len na zlý zdravotný stav posudzovanej, ktorý však nijak nekonkretizoval, neuviedol skutočnosti, príp. správanie posudzovanej osoby, ktoré by viedli k záveru o jej psychickej poruche. Konštatovanie, že posudzovaná trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, nemôže založiť opodstatnenosť podaného návrhu. Z uvedeného dôvodu má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď konanie podľa § 235 ods. 3 CMP zastavil.

K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie neuviedol žiadne vyjadrenie prokurátora vo veci odvolací súd uvádza, že prokurátor Okresnej prokuratúry Rožňava oznámil súdu prvej inštancie vstup do konania podaním zo dňa 28.2.2022, pričom navrhol vo veci nariadiť znalecké dokazovanie, vypočúť účastníkov konania a znalca. Konanie však bolo z dôvodu nepredloženia dôkazu a tým aj osvedčenia opodstatnenosti návrhu zastavené skôr, ako by došlo k dokazovaniu vo veci samej, s čím prokurátor vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa vyjadril súhlas.

K odvolacej námietke, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zrušenia rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 21C/463/2015-19 zo dňa 6.10.2015 o rozvode jeho manželstva podľa § 99 CMP odvolací súd uvádza, že predmetné ustanovenie rieši následok straty procesnej subjektivity niektorého z manželov. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti. Spôsobilosť na práva a povinnosti zaniká smrťou. V súlade s § 21 Zákona o rodine manželstvo smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho zaniká. Pokiaľ teda dôjde v priebehu konania o rozvod manželstva k smrti účastníka, dôjde súčasne aj k zániku manželstva, ktoré má byť rozvedené. V konaní o rozvod manželstva tak odpadne jeho predmet, lebo manželstvo, ktoré zaniklo, nie je možné rozviesť a preto je v ust. § 99 CMP stanovený postup, ako má súd v takom prípade procesne postupovať. V prípade, ak už bol vo veci rozvodu vyhlásený rozsudok, ale ešte nenadobudol právoplatnosť, vydaný rozsudok súd uznesením zruší a konanie zastaví. Z uvedeného potom vyplýva, že rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 21C/463/2015-19 zo dňa 6.10.2015 o rozvode manželstva navrhovateľa s posudzovanou nie je možné podľa § 99 CMP zrušiť.

K odvolacej námietke navrhovateľa, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav a dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V civilnom mimosporovom konaní súd zisťuje skutočný stav veci (§ 35 CMP). V tomto prípade súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, použil správne ustanovenia Zákona o rodine a správne ich aplikoval na zistený skutočný stav.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne a pretože sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).